

Men's Soccer? Naisten jalkapallon MM-kisat sosiaalisessa mediassa

18.11.2015

[MM-kisat eriarvoisuus naisjalkapallo](#) [sosiaalinen media](#) [sukupuoli](#)

Riikka Turtiainen

riikka.turtiainen[at]utu.fi

FT, yliopistonlehtori, digitaalinen kulttuuri

Turun yliopisto

Naisten pelaama jalkapallo ei ole paistatellut mediaurheilumaailman parrasvaloissa miesten jalkapalloon verrattuna. Kanadassa kesällä 2015 pelatut naisten jalkapallon MM-kisat olivat yleisö- ja katsojamäärissä mitattuna menestys. Sosiaalisen median puolella urheilutoimijat nostivat kisojen yhteydessä esiin monia urheilun eriarvoisuuteen liittyviä teemoja. Naisjalkapalloilijoiden itsensä lisäksi muutamat miesjalkapalloilijatkin valjastivat sosiaalisen median tasa-arvon sanoman levittämisen välineeksi. Osa toimijoista, kuten lajin kansainvälinen katto-organisaatio, syyllistyivät kuitenkin edelleen stereotyyppisiin esitystapoihin. Tässä katsausartikkelissa erittelen näitä arvokisojen sukupuolilähtöistä eriarvoisuutta koskevia sosiaalisen median sisältöjä.

Kirjoitin vuonna 2012 julkaistussa, mediaurheilun seuraamista käsitelleessä väitöskirjassani, että vallalla olevan mediaurheiludiskurssin alle asettuu urheilun sukupuolittamiseen perustuva naisurheiludiskurssi – ja että naisurheilutoimijat ovat itsekin tyytyneet tietynlaiseen naisurheilijoiden ja -urheilun puhe- ja esittämistapoihin. Totesin myös, että sosiaalisessa mediassa olisi väline toisenlaisiin urheilerepresentaatioihin, mutta tuolloin sitä ei ollut (vielä) osattu valjastaa kyseiseen tarkoitukseen. (Turtiainen 2012, 99.) Valtamediassa asetelma ei ole parissa vuodessa yleisesti ottaen muuttunut: puhutaan edelleen arvottaen naisurheilusta urheilun sijaan (jos ylipäättään puhutaan ollenkaan), vaikka vastaavasti miesurheilun käsitettä ei ole olemassakaan. Kysymys ei tietenkään ole pelkästä etuliitteestä sanan urheilu edessä vaan siitä, että naisten urheilemista pidetään toisarvoisena toimintana suhteessa miesten harjoittamaan ”oikeaan ja alkuperäiseen” urheiluun nähden. Naisten urheileminen ei edelleenkaan saa mainittavasti palstatilaa tai ruutu-aikaa miesten harjoittamaan urheiluun verrattuna (Fink 2015; Cooky, Messner & Musto 2015) – etenkin joukkueurheilulajien kohdalla.

Kesällä 2015 käänsinkin katseeni naisten jalkapallon MM-kisojen ajaksi sosiaaliseen mediaan nähdäkseni onko tilanne muuttunut niin kutsuttujen omaehtoisten (ks. esim. Turtiainen & Östman 2009) digitaalisten viestintäkanavien suhteen. Tässä artikkelissa luon siis katsauksen Kanadassa 6.6.–5.7.2015 pelattujen naisten jalkapallon MM-kisojen ilmenemiseen sosiaalisessa mediassa. Tarkastelen erityisesti some-sisältöjä, jotka koskevat naisten arvokisojen sukupuolilähtöistä eriarvoisuutta. Kysyn: Millaisia *nais*jalkapallon esittämistapoja sosiaalisesta mediasta löytyi, ja osallistuivatko urheilijat ja muut urheilutoimijat itse tasa-arvoteman esille tuomiseen MM-kisojen yhteydessä?

Koska naisten jalkapallo

Valtamediassa esitetyllä urheilulla on vuosien saatossa luotu vankka fanipohja miesten harjoittamalle urheilulle (esim. Cooky, Messner & Musto 2015[i]; Rowe 2013). *Nais*urheilun vähäistä medianäkyvyyttä on usein perusteltu sillä, ettei sille ole tarpeeksi kiinnostusta urheilun seuraajien taholta. Perustelu on jo itsessään absurdi, sillä miten jollekin, jota ei ole, voisi lähtökohtaisesti ollakaan kiinnostusta. Järkeenkäypää on sen sijaan se, että medianäkyvyys itsessään ruokkii kiinnostusta urheilussakin (vrt. Rowe 2013, 176). Urheilumedia pelaa varman päälle luottaessaan urheiluyleisöön oletettavasti uppoaviin stereotyyppisiin esitystapoihin sen sijaan, että haastaisi niitä (Barnett 2013, 355).

Mahdollisten pienten TV-katsojalukujen (ja siten esittämättä jättämisen) perusteluina on tyypillisesti toistettu mantraa: a) naisten suoritustason heikkoudesta miehiin verrattuna ja b) yleisömäärien vähyydestä naisten urheilutapahtumien katsomoissa. (Kane 2013; Turtiainen 2012, 99.) Jälkimmäiseen syyhyn ei naisten jalkapallon MM-kisojen kohdalla voi kuitenkaan vedota enää vuonna 2015. Seitsemässä MM-kisaottelussa stadionit täyttyivät yli 50 000 katsojasta. Kaikkien otteluiden yleisökeskiarvo ylsi sekin 26 029 katsojaan. Harhaa olisi tässä tapauksessa myös väittää, ettei naisten pelaaman huippujalkapallon mediaesityksille löydy kiinnostusta, jos tarjonnasta huolehditaan. Television välityksellä kisaemännän tappiota Englannille todisti Kanadassa 3,2 miljoonaa silmäparia, ja Englannin vastaava tilastolukema oli samaisen ottelun aikana 1,7 miljoonaa. Japanissa oman joukkueensa edesottamuksia semifinaaliottelussa kerääntyi television ääreen seuraamaan 9,3 miljoonaa katsojaa. Ranskalaiset innostuivat niin ikään joukkueensa hyvistä otteista, joita todisti neljännesvälieräottelussa 4,1 miljoonaa ranskalaiskatsojaa. USA:n ja Japanin välillä pelattu finaaliottelu ylitti kuitenkin kaikki ennätykset: *Fox*:n lähetystä ottelusta seurasi television välityksellä [Nielsenin](#) katselutilastojen mukaan 25,4 miljoonaa yhdysvaltalaisista – mikä

on enemmän kuin mitään jalkapallo-ottelua USA:ssa koskaan, miehet mukaanlukien [\[ii\]](#). (BBC News 7.7.2015; FIFA.com 7.7.2015.)

Suomessa *Yle* välitti television ja *Yle Areenan* kautta yhteensä 22 kohtaamista 52 ottelusta, vaikka Suomen joukkue ei ollutkaan mukana kisoissa ([Yle Urheilu](#) 1.6.2015). Ruotsissa, jonka maajoukkue oli edustettuna MM-kisoissa, lähetyksistä vastasi TV4. Kanavan periaatteisiin on kuulunut, ettei se tee eroa miesten ja naisten jalkapallon välillä vaan kutsuu molempien arvokisoja Jalkapallon Euroopan- tai maailmanmestaruuskilpailuiksi. Tällä kertaa jalkapallon kansainvälinen kattojärjestö kuitenkin puuttui asiaan ja pakotti kanavan käyttämään Kanadan turnauksesta nimitystä *Fifan naisten jalkapallon MM* (FIFA Dam-VM). TV4:n vastaava jalkapallotuottaja pahoitteli, että kanavan oli televisio-oikeuksista päättävän lajijärjestön edessä nöyryyttävä poikkeamaan sukupuolineutraalista linjastaan. ([Radio Sweden](#) 27.5.2015.) Jalkapallon kansalliset pääsarjat on Ruotsissa(kin) nimetty *Allsvenskaniksi* ja *Damallsvenskaniksi*, mikä osaltaan kategorisoi naispelaajat jalkapallon ”toisiksi” ja ”muiksi” [\[iii\]](#). Ruotsalaistutkijat ovat perehtyneet näihin ja muihin käytäntöihin, joilla jalkapalloilevia tyttöjä ja naisia kohdellaan ensisijaisesti sukupuolensa eikä urheilulajinsa edustajina, joilla olisi mahdollisuus jalkapalloammattilaisen uraan. (Fundberg & Lagergren 2015, 79–81).

Kuva 1. Ruotsin TV4:n urheilutoimittaja Patrick Ekwall kommentoi twiitissään (27.5.2015) FIFA:n määräystä nimittää arvoturnausta *naisten* jalkapallon maailmanmestaruuskilpailuiksi.

Yksi yleisön mielenkiinnottomuutta todennäköisempi syy naisten jalkapallon medianäkyvyyden marginalisoinnin taustalla on naisten puuttuminen lajin kattojärjestöjen valtaa käyttäviltä päättäjiä paikoilta (ks. esim. Burton 2015; [HS](#) 11.10.2015). Kansainvälisen jalkapalloliiton hallitukseen valittiin kautta aikojen ensimmäinen naisjäsen vasta vuonna 2013 ([Lindner](#) 8.6.2015).

Medianäkyvyyden puute karkottaa potentiaalisen yleisön lisäksi rahakkaat sponsorit, mikä vaikuttaa naisten urheiluun käytettävissä oleviin resursseihin niitä heikentäen – näin ylläpidetään *naisurheilun* noidankehää (Meier 2014, 977; ks. myös Fink 2015, 339). Naisten (media)urheilua tutkineen Cheryl Cookyn mukaan pienemmät tuotantoresurssit ovat osaltaan syynä siihen, että naisten pelaama jalkapallo vaikuttaa vähemmän mielenkiintoiselta kuin miesten pelaama jalkapallo. Vähäisemmät kuvakulmat, harvemmat uusinnat ja hidastukset sekä vähemmän laadukas selostus ja kommentointi saattavat saada naisten pelaaman jalkapallon vaikuttamaan hitaampitempoiselta ja tylsemmältä dynaamisempiin mediaesityksiin tottuneiden silmissä. ([The Atlantic](#) 5.6.2015.) Ylen lähettämissä MM-kisaotteluissa suomalaiselostajat olivat pääasiassa asiantuntevia ja tehneet taustatyönsä hyvin. Lähetysistä puuttuivat kuitenkin miesten televisioidusta joukkueurheilusta tutut otteluita edeltävät ja seuraavat kisastudio-osuudet, joiden kautta mielenkiintoa olisi mahdollista lisätä ja tuoda joukkueita ja niiden taustoja tutummiksi. Nyt taustatietojen ja ennakoasetelmien selvittäminen jäi otteluiden seuraajien oman aktiivisuuden ja internetin tarjoaman informaation varaan.

Paljon tutkittu fakta on, että urheilumedia on miesten dominoima, sukupuolittunut instituutio – jonka sisältö on suunnattu ensisijaisesti miehille. (Ks. esim. Barnett 2013, 355; Bernstein & Kian 2013, 319–321; 324; Rowe 2013, 171–172; 176; Whiteside & Hardin 2013.) *Naisurheilua* mediakontekstissa pitkään tutkineet Alina Bernstein ja Edward Kian (2013, 322) ovat todenneet, että seuraavaksi onkin aiheellista siirtyä tarkastelemaan internetin mahdollisia vaikutuksia naisurheilijarepresentaatioihin.

Epäaitoa jalkapalloa keinonurmella?

Internetissä FIFA:n virallisella kisasivustolla vieraili turnauksen aikana 20 miljoonaa eri kävijää, ja sosiaalisen median puolella MM-kisojen virallisella tunnisteella #FIFAWWC varustettuja viestejä (Twitterissä ja sen ulkopuolella) silmäiltiin kisojen aikana yli yhdeksän miljardia kertaa. ([FIFA.com](#) 7.7.2015; [The Official Twitter Blog](#) 6.7.2015.) FIFA:n itsensä ylistämiä tilastolukemia kiinnostavampia ovat kuitenkin naisjalkapallon alisteista asemaa yhteiskunnassa kritisoimaan nousseet somen soraäänät. Ennen kisoja kohua herätti erityisesti FIFA:n päätös siitä, että naiset tulisivat pelaamaan kaikki ottelunsa muovi- ja kumisekoitteisella keinonurmella aidon ruohon sijaan. Miesten arvokisat on aina pelattu aidolla nurmella ja tullaan pelaamaan jatkossakin, mistä on olemassa FIFA:n päätös tulevien MM-kisojen osalta. Naisten kisoja koskeneen päätöksen jälkeen yhdysvaltalaispelaaja Sydney Leroux (Dwyer) hätkähdytti Twitterissä julkaisemalla kuvan keinonurmen aiheuttamista vaurioista jaloissaan. Muutamit muut pelaajat, muun muassa maailman

parhaan maalivahdin titteliä hallussaan pitänyt saksalaistorjuja Nadine Angerer, seurasivat hänen esimerkkiään julkaisemalla vastaavia kuvia sosiaalisessa mediassa (Angererin Twitter-syöte 24.1.2014).

Kuva 2. Yhdysvaltalaispelaaja Sydney Leroux (Dwyer) ja saksalaismaalivahti Nadine Angerer julkaisivat Twitterissä jo rutkasti ennen MM-kisoja (14.4.2013 ja 24.1.2014) omat perustelunsa sille, miksi naistenkin jalkapalloa tulisi pelata aidolla nurmella palovammoja ja ruhjeita aiheuttavan keinonurmen sijaan.

Syyskuussa 2014 kymmenien eri maita edustavien pelaajien joukko, mukaan lukien FIFA:n vuoden 2013 ja 2012 parhaiksi valitut pelaajat Nadine Angerer (Saksa) ja Abby Wambach (USA), päätyi nostamaan aiheesta syytteen FIFA:a ja Kanadan jalkapalloliittoa vastaan. He olivat aikaisemmin varoittaneet aikeistaan ja vaatineet FIFA:lta virallista selitystä päätökselleen, mutta vastapuolen vaietessa välinpitämättömänä he toteuttivat uhkauksensa. Syytteessä todettiin keinonurmikenttiin päätyminen naisten arvokisoissa olevan sukupuolista syrjintää. Pelaajat eivät hyväksyneet eriarvoistavaa kohtelua. Syytteen mukaan keinotekoinen alusta sekä muuttaa pelin luonnetta että aiheuttaa pelaajille kohtuuttomia loukkaantumisriskejä – eikä miespelaajia ikinäkään pakotettaisi pelaamaan arvokisoja vastaavalla alustalla. ([ThinkProgress](#) 8.6.2015; [NBC Sports](#) 30.9.2014.)

Kansainvälisen jalkapalloliiton ex-puheenjohtaja Sepp Blatter [\[iv\]](#) ei ole kunnostautunut naisten pelaaman jalkapallon arvostajana aikaisemminkaan. Kymmenisen vuotta sitten hän muun muassa kehotti naisia pelaamaan tiukemmissa peliasuissa lajin suosion kasvattamiseksi ([BBC Sport](#) 16.1.2004). Pelaajat luopuivatkin lopulta nostamastaan syytteestä MM-kisojen alla ymmärtäessään, ettei FIFA:lla ollut aikomustakaan keskustella asiasta. Osa pelaajista vetäytyi, koska heitä

painostettiin kansallisten lajiliittojen puolesta panoksena mahdollisesti kisapaikan menettäminen joukkueessa. Kaikki pelaajat olivat alusta saakka todenneet, ettei heillä ollut aikomusta boikotoida kisoja (mikä luultavasti osittain vaikutti siihen, ettei FIFA katsonut aiheelliseksi reagoida millään tapaa), joten kun kisojen alkuun oli enää vähän aikaa, pelaajat päätyivät tulevaan turnaukseen valmistautuakseen keskittymään harjoitteluun – keinonurmella. Maailman parhaiden *nais*pelaajien lajinsa kattojärjestöä vastaan nostama syyte vaiettiin kuoliaaksi valtamedian suosiollisella avustuksella. ([VICE Sports](#) 3.2.2015.) Keskustelu alustan pelikelpoisuudesta jatkui silti turnauksen aikaanakin, kun muovipinta kuumeni helteessä 50 asteiseksi aiheuttaen pelaajille pahoja palovammoja. ([ThinkProgress](#) 8.6.2015.)

Kuva 3. *VICE Sports* -julkaisun (3.2.2015) syrjintäsyyteartikkeliin liittyvää kuvitusta, joka ilmentää FIFA:n puheenjohtaja Sepp Blatterin syrjivää asennetta naisten jalkapalloa kohtaan.

Äideistä ja vaimoista pelihahmoiksi ja roolimalleiksi

Positiivisin uutinen kisojen alla liittyi jalkapalloaiheisiin digitaalisiin peleihin. Suositun *FIFA*-konsolipelisarjan julkaisija *Electronic Arts* ilmoitti toukokuun lopussa, että uusimpaan, 22. syyskuuta 2015 julkaistavaan peliin on viimein mallinnettu mukaan naispelihahmoja. Peliversioon on sisällytetty Saksan, USA:n, Ranskan, Ruotsin, Englannin, Brasilian, Kanadan, Australian, Espanjan, Kiinan, Italian ja Meksikon maajoukkueet, jotka voivat pelata toisiaan vastaan. Joukkueiden aloituskokoonpanopelaajien kasvot on skannattu peliin, minkä lisäksi yhdysvaltalaiset Abby Wambach, Sydney Leroux, Alex Morgan ja Megan Rapinoe osallistuivat naisjalkapalloilijoiden vartaloiden liikkeenkaappaustekniikalla (motion capture) toteutettuun yksilölliseen mallinnukseen peliä varten. ([The Guardian](#) 28.5.2015; [TheVerge](#) 28.5.2015.)

Kirjoitin vuonna 2009 artikkelin siitä, ettei realismisuuden huipentumiksi ylistettyjä, joukkueurheiluaiheisia konsolipelejä ollut mahdollista pelata naishahmolla ([Turtiainen](#) 2009). Kuusi

vuotta myöhemmin asiaan tuli vihdoin muutos. Toisin sanottuna pelinkehittäjät ovat nyt havainneet naispelihahmojen kaupallisen potentiaalin. Aikaisemmin he ovat vedonneet ”teknisiin ongelmiin”, joita ei kuitenkaan uusien miespelihahmojen mallintamisen kohdalla ole koskaan esiintynyt (esim. [Den of Geeg](#) 2.6.2015). USA:ssa ja Kanadassa EA Sports luottaa arvokisojen jälkeiseen naisten jalkapallon suosioon siinä määrin, että uusimman pelin kansikuvissa komeilevat Lionel Messi rinnalla yhdysvaltalaisyökkääjä Alex Morgan (USA:n versio) ja Kanadan kapteeni Christine Sinclair (Kanadan versio). Suomessa ja muissa Pohjoismaissa peliä myydään kuitenkin kansikuvan brittiversiolla, jossa *naismaalintekijä* on korvattu FC Liverpoolin Jordan Hendersonilla. EA perustelee valintaansa Valioliigan suosiolla Suomessa. ([Nyt.fi](#) 23.7.2015.)

Kuva 4. USA:ssa julkaistussa versiossa EA Sportsin *FIFA 16* -pelin kansikuvaan on päässyt yhdysvaltalaisyökkääjä Alex Morgan (vasemmalla). Englannissa ja Pohjoismaissa Alex Morgan on korvattu Jordan Hendersonilla (oikealla).

EA Sports julkaisi ensimmäisen trailerin *FIFA 16* -pelistä MM-kisojen kynnyksellä (28.5.2015). Se keskittyi samanarvoisuuden sanoman esiintuomiseen. Trailerin alussa kasvonsa mukaan peliin saaneet *naispelaajat* toteavat, etteivät he ole paikalla seuratakseen sivusta: ”Tämä on myös meidän pelimme. Aika on tullut”. Tämän jälkeen muutama pelaaja toteaa olevansa mukana pelissä (”I’m in the game”) omalla äidinkielellään. Naispelihahmojen tuominen mukaan *FIFA 16* -peliin aiheutti myös negatiivisia reaktioita, seksistisiä vitsejä ja suoranaista raivoa sosiaalisessa mediassa. Osa pelisarjan kuluttajista vaikuttaa siis säilyttäneensä kuuden vuoden takaisen asenteensa naisten (digitaaliskin) jalkapalloa kohtaan. (Vrt. Turtiainen 2009, 127; [Den of Geeg](#) 2.6.2015.)

Video 1. *FIFA 16* -pelin traileri julistaa samanarvoisuuden sanomaa maailman parhaiden naisjalkapalloilijoiden suulla. Linkki: <https://youtu.be/siVeBCaYeko>

Tarkastelin vuonna 2009 myös naisten jalkapallon arvokisojen medianäkyvyyttä. Tuolloin tutkimukseni kohteena oli Suomessa pelattujen EM-kisojen osakseen saama mediahuomio. Tutkin jo tuolloin kisatapahtumien laajentumista internetin puolelle ja yleisöä faniuttaneita interaktiivisia elementtejä, joita ei tosin vielä tuolloin kutsuttu sosiaalisiksi mediaksi. Kisat olivat Suomessa esillä myös valtamediassa, jossa kotijoukkueen kautta nostatettiin kansallista arvokisahurmasta. Usein huomio kohdistui kuitenkin ulkourheilullisiin asioihin kuten Laura Österberg Kalmarin äitiyteen. (Turtiainen 2010.) Naisten urheilusta uutisoimiselle on pitkään ollut tyypillistä keskittyminen ensisijaisesti urheilijoiden mahdolliseen äitiyteen, vaimouteen tai muuhun heteronormatiivisuutta korostavaan piirteeseen urheilusuorituksista raportoimisen sijaan (ks. esim. Barnett 2013; Kristiansen & Broch 2013, 102–103; vrt. [Pirinen](#) 2006).

Vuoden 2015 MM-kisojen osalta Englannin jalkapalloliitto pisti *naismaajoukkueensa* saavuttaman pronssin kunniaksi paremmaksi kuin mikään urheilumedia. Se totesi Twitter-viestissään (6.7.2015) sankarin määrään saaneiden pelaajien palaavan kisojen jälkeen äideiksi, kumppaneiksi ja tyttäriksi: ”Our #Lionesses go back to being mothers, partners and daughters today, but they have taken on another title – heroes.” Englannin jalkapalloliitto pahoitteli asiaa ja poisti twiitin sen aiheuttaman kohun jälkeen. (Ks. esim. [HS](#) 6.7.2015.) Heidän mukaansa ”kontekstistaan irrotetun” twiitin oli ollut tarkoitus kuvastaa positiivista tervetuliaistoivotusta. Jalkapallon seuraajien keskuudessa seksistisen twiitin tulkittiin ilmentävän lähinnä naisurheilijoihin kohdistuvaa konventionaalista arvottamista. (Esim. [BBC News](#) 6.7.2015; [The Independent](#) 7.7.2015.)

Ennen Englannin jalkapalloliiton twiittiä tunnetut englantilaiset jalkapallotoimijat olivat sen sijaan ehtineet ilmaista ylpeytensä maajoukkuetta kohtaan. Nykyisistä maajoukkuetason miesjalkapalloilijoista mm. Manchester Unitedia edustava Wayne Rooney ja Arsenalissa pelaava Jack Wilshere onittelivat Twitter-viesteissään (27. ja 28.6.2015) Englannin joukkuetta semifinaalipaikasta. Miesten maajoukkueen entinen kapteeni ja urheilumaailman supertähti David Beckham iloitui ”naarasleijonien” yltämisestä semifinaalivaiheeseen puolestaan Instagramissa. Beckham ilmaisi toisessakin Instagram-päivityksessään seuranneensa MM-kisoja; hän kehui USA:n pelaajien lahjakkuutta ja esiintymistä finaaliottelussa.

*Nais*roolimallien puuttuessa tytöt seuraavat median välityksellä usein valokeilassa paistattelevia miesurheilijoita (esim. Meier 2015). Sosiaalisen median aikakaudella naisurheilijoiden tavoittaminen idoleiksi ja roolimalleiksi on helpottunut, mutta tunnettujen *mies*urheilijoiden *nais*urheilijoille osoittamalla tuella on epäilemättä positiivinen vaikutuksensa. David Beckhamilla on Instagramissa 14 miljoonaa seuraajaa, joille välittyy hänen sanomansa naisten jalkapallosta vakavasti otettavana urheiluna ja pelaajien edesottamuksista taidokkaina ja kunnioitettavina urheilusuorituksina. Sosiaalisessa mediassa esitetyllä tuella on merkitystä sekä *nais*urheilijoille itselleen että *nais*jalkapalloa tuntemattomille ja mahdollisesti vieroksuville, joille Beckhamin kaltaiset julkisuuden henkilöt saattavat toimia mielipidevaikuttajina.

Kuva 5. David Beckham julkaisi Instagramissa kuvan, jonka välityksellä hän ilmaisi ylpeytensä Englannin naisten jalkapallomaajoukkueen menestyksestä kesän 2015 MM-kisoissa.

Stereotypiat pelissä

Beckhamin naisten jalkapalloilulle sosiaalisen median kautta osoittama arvostus on merkityksellistä siinäkin mielessä, että hän haastaa asiassa myös urheilujournalismin, sillä kyseiset Instagram-päivitykset nousivat myös valtamedian otsikoihin (ks. esim. [Sky Sports](#) 28.6.2015; [The Telegraph](#) 28.6.2015; [The Independent](#) 28.6.2015; [Mirror Online](#) 28.6.2015). Toista ääripäätä edustava esimerkki on *Sunday Mailin* kirjoittava urheilutoimittaja Gordon Parks, joka onnistui upottamaan [Daily Recordin](#) (25.6.2015) näkökulmaansa lähestulkoon kaikki naisjalkapallon trivialisoimiseksi aikojen saatossa esitetyt väitteet. Hänen mukaansa naisten MM-kisojen huonotempoinen ja taidoton jalkapallo nauttii ansaitsematonta arvostusta ollessaan vain keskinkertainen versio miesten lajista. Urheilumediassa naiset on tyypillisesti esitetty miehiä vähäpätöisempinä ja naisten urheileminen koettu jonkinlaiseksi uhkaksi miesten maskuliinisuudelle (Barnett 2013, 355, ks. myös esim. Cooky, Messner & Musto 2015), joten siinä mielessä ammattilaisjournalisti Parks osoittaa tuntevansa urheiluperinteet mainiosti.

Vuoden 2015 MM-kisojen kunniaksi Norjan maajoukkue päätti ottaa naisten jalkapalloon liitetyt stereotypiat hyötykäyttöön. Se julkaisi YouTubessa 15.6.2015 yhteistyössä norjalaisen *NRK*-televisiokanavan kanssa ironisen ”mukadokumentin”, jossa maajoukkueen pelaajat myöntävät kaikkien naisjalkapalloa koskevien ennakkoluulojen olevan totta. Sarkastisessa videossa norjalaispelaajat kapteeninsa Trine Ronningin johdolla kertovat toimittaja Nicolay Rammille olevansa surkeita jalkapalloilijoita. Hyökkääjä Emilie Haavi paljastaa, ettei ymmärrä paitsiosääntöä, ja maalivahti Ingrid Hjelmseth suree sitä, ettei osaa antaa maalipotkua. Norjan kauneimmaksi jalkapalloilijaksi valittu Catherine Dekkerhus puolestaan kertoo joutuneensa vaihtamaan seuraa, koska lesboja vilisseen joukkueen kaikki kanssapelaajat rakastuivat häneen. Ironinen huumori on yksi sosiaaliseen median viraaleiksi kohoavien videoiden tehokkaimmista vaikutuskeinoista ([Turtiainen 2011](#); Shifman 2012). Sosiaalisessa mediassa levinneen videonsa kautta norjalaispelaajat ovat kääntäneet naisten jalkapalloon kohdistetut syrjivät luonnehdinnat huumoriksi – tehden naurunalaisiksi näin naisten jalkapallon vähättelijät itsensä.

Video 2. Norjan maajoukkue teki toimittaja Nicolay Rammin kanssa stereotyyppiä leikittelevän ironisen videon, jossa pelaajat myöntävät olevansa surkeita jalkapallossa. Linkki: <https://youtu.be/ehnMEjHyIgM>

Lopuksi: Vuoden 2015 jalkapallon MM-kisat

Sain vuonna 1998 lukiolaisille suunnatun *Päivä Lehtimiehenä* -kilpailun kautta mahdollisuuden laatia kolumnin *Helsingin Sanomien* urheilusivuille. Kirkasotsaisena urheilulukiolaisena kirjoitin naisurheilun epätasa-arvoisesta asemasta peräänkuuluttaen oman lajini, *naisjalkapallon* tunnustamista huippu-urheiluksi. Epäilin, ettei monikaan edes tunnistanut Norjaa lajin hallitsevaksi maailmanmestariksi. Puin naisten jäämistä ammattilaisuusurheilumaailman ulkopuolelle ja naisten harjoittamien joukkuelajien menestymättömyyttä: ”Toinen teoria taas on urheilun taso tai tässä tapauksessa oletettu tasottomuus. Naiset pelaavat hyvän viihdemuodon ja häpäisevät lajien vankat perinteet.” (HS 22.9.1998.) En tuolloin aavistanut viitoittavani samalla tulevaa tietäni mediaurheilun tutkijana – ja *naisurheilun* äänitorvena. Enkä etenkään sitä, että reilut 17 vuotta myöhemmin tunnustaminen on edelleen pahasti kesken ja silloinen kolumnini yhä valitettavan ajankohtainen (ja edelleen harvinaisuus lajissaan – kotimaisen valtamedian *naisjalkapalloilua* koskevassa uutisoinnissa siis). Olen todennut aikaisemmin (Turtiainen 2012, 100), että urheilun sukupuolittuneisuus on teema, jonka mielelläni jättäisin muiden tutkijoiden huoleksi ja samalla tullut varmistaneeksi, että tulen työskentelemään teeman parissa jatkossakin. Mitä kauemmin olen elänyt osana urheilumaailmaa ja mitä pidemmälle edennyt akateemisella urallani, sitä vakuuttuneemmaksi olen tullut siitä, etten voi vaieta aiheineni. Törmään edelleen jatkuvasti näkemyksiin, joissa naisten harjoittaman kilpaurheilun arvo kyseenalaistetaan kuin itsestäänselvyyttenä. Vaikka urheiluun liittyy selkeästi eriarvoistavia käytäntöjä, niitä ei mielletä epätasa-arvoisiksi siinä missä esimerkiksi muuta työelämää koskevia kysymyksiä – tai niitä ei

nosteta esiin oleellisina ja vakavina asioina, mikä ylläpitää urheilukulttuurin heteronormatiivisen maskuliinisuuden tyyssijan vaalimista (vrt. myös [The Atlantic](#) 5.6.2015; Turtiainen 2012, 99). Olen tottunut taistelemaan urheilukentillä, joten tutkimusteni kautta aion taistella myös urheilukulttuurin arvomaailman muuttamisen puolesta (vrt. Suoranta & Ryyänen 2014). Niin kauan, kun en itse keksi yhtään järkevää syytä naisurheilun lähtökohtaiselle toisarvoisuudelle, aion olla äänessä [\[v\]](#).

Vaikka onkin surullista huomata, ettei naisten pelaaman jalkapallon arvostus ole urheilujournalismin tasolla merkittävästi noussut sitten vuosituhannen vaihteen, uskon edelleen etenkin sosiaalisen median mahdollisuuksiin. Uskon siihen, että jalkapallotoimijat voivat omalla aktiivisuudellaan levittää tasa-arvon sanomaa sekä urheilukulttuurin sisällä että sen ulkopuolellakin. Toki David Beckhamin naisten MM-kisasuorituksia ylistäneille Instagram-päivityksille löytyy myös eriarvoisuutta lietsovia kommentteja, mutta idolinsa esimerkistä innostuneena monet saattoivat sittenkin suunnata avoimen katseensa naisten arvokisoihin – urheilumedia mukaan lukien. Sosiaalisessa mediassa tartuttiin ärhäkästi myös jalkapallokulttuurin sisältä kummunneisiin syrjiviin sisältöihin. Englannin jalkapalloliitto tuskin edes tarkoitti naisen roolia äitinä ja vaimona korostanut twiittiaan loukkaavaksi, mutta harkinnee jatkossa sanavalintojaan tarkemmin ollakseen toisintamatta naisten urheilemista toisarvoistavia esitystapoja. Lajin kansainvälisessä kattojärjestöissäkin soi muutosten tuulten puhaltavan korruptoituneen ja sovinnistisen puheenjohtajan väistymisen myötä. *Naisjalkapalloilijat* ovat itsekkin valjastaneet sosiaalista mediaa samanarvoisuuden sanoman levittämiseksi. Tekonurmesta aiheutuvien vammojen kuvaaminen ja urheilukliseistä pilaa tekevät videot eivät välttämättä ole kaikkien urheiluorganisaatioiden ja sponsoreiden mieleen (vrt. [Turtiainen](#) 2014), mutta saavuttavat kohteensa varmasti tehokkaammin kuin yritykset vaikuttaa Gordon Parksien kaltaisten misogynististen urheilujournalistien kautta. Lopulta kyse on ennen kaikkea perustavanlaatuisesta oikeudesta nauttia urheilun fyysisistä ja henkisistä hienouksista tulematta leimatuksi vähempiarvoisemmaksi toimijaksi kuin toisen sukupuolen edustaja.

Yle summasi vuoden 2015 jalkapallon MM-kisojen antia (7.7.2015) otsikolla: ”Tasa-arvo ei yllä jalkapalloon – 7 räikeintä sovinnisti-sössintää naisten MM-futiskisoista”. Se listasi itse esiin nostamieni asioiden lisäksi ottelukaavioiden manipuloimisen (FIFA sijoitteli maat alkulohkoihin mielensä mukaan arpomisen sijaan), palkintorahojen pienuuden suhteessa miesten kisoihin (naisten osuus 2,5 % miesten vastaavasta summasta) ja ulkonäkökeskeisen uutisoinnin (FIFA totesi semifinaalin otteluennakkonsa toisessa lauseessa, että USA:n lahjakasta hyökkääjää Alex Morgania on kiva katsella: ”- – easy on the eye and good looks to match”), jotka voi tässä yhteydessä kaikki

laittaa kansainvälisen jalkapalloliiton piikkiin. Herää tietysti kysymys, jos lajin oma kattojärjestö ei arvosta naistensa toimintaa, miten voisikaan odottaa arvostusta muilta urheilumaailman toimijoilta – kuten urheilumediaalta.

Kansainvälisesti vuoden 2015 jalkapallon MM-kisat olivat joka tapauksessa menestys. USA voitti MM-lopputurnauksen näyttävällä tavalla ja joukkueen suursuosio oli taattu. Osansa kunniaista saavat yhdysvaltalaismediat ja kansallinen jalkapalloliitto, jotka ovat linjanneet jalkapallonaistensa menestyksen tasavertaiseksi maansa *mies*urheilijoiden suoritusten kanssa. Vuoden 2015 kisauutisointi poikkesi Yhdysvalloissa stereotyyppisistä sukupuolikonventioista. Televisiokanava Fox omisti MM-kisoille 200 tuntia lähetyaika. Toisin kuin lajin kansainvälinen kattojärjestö FIFA USA:n jalkapalloliitto nimittää joukkueensa saavutusta jalkapallon maailmanmestaruudeksi ilman *nais*-etuiitettä. Erottaakseen naisten ja miesten jalkapallomaajoukkueet toisistaan se käyttää niistä nimityksiä *The United States Men's National Team* (USMNT) ja *The United States Women's National Team* (USWNT). ([Duncan](#) 2014.) On totta, että jalkapallo ei ole USA:ssa miesten urheilulajina yhtä suosittu kuin amerikkalainen jalkapallo, koripallo, baseball tai jääkiekko. Ja toki yhdysvaltalainen naisten ammattilaisjalkapalloilu on sekin kohdannut omat hankaluutensa ja jatkaa edelleen taisteluaan sukupuolittuneita stereotypisointeja vastaan. (Kristiansen, Broch & Pedersen, 2014.) Vielä edellisten naisten MM-kisojen aikana liitto twiittasi ahkerammin miesten jalkapallosta, vaikka käynnissä olivat vain naisten arvokisat (Coche 2014, 13–14). Yhdysvalloissa naisten jalkapalloa ei kuitenkaan ole valmiiksi kehystetty vähempiarvoiseksi urheiluksi suhteessa miesten suorittamiseen samassa lajissa, mikä on varmasti osaltaan – yhdessä kansainvälisen menestyksen kanssa – vaikuttanut lajin suureen suosioon nimenomaan naisten pelaamana. ([The Conversation](#) 9.7.2015.)

Yhdysvaltalaisen feministiaktivisti Jaclyn Friedmanin twiitistä (5.7.2015) muodostetussa kuvamakrossa (ks. Memmott 2014) kiteytyvät osuvasti ne teemat, jotka tällä tekstilläni olen halunnut nostaa esiin. Kuvassa hattutempun MM-finaalissa viimeistellyt USA:n kapteeni Carli Lloyd näyttää peukkaa. Kuvan ylitse kulkee teksti, jonka mukaan finaaliottelun jälkeen olisi syytä alkaa puhua jalkapallosta ("soccer") ja miesten jalkapallosta ("men's soccer"). (Alkuperäinen kuvamakro, Deanna Zandtin twiitti 5.7.2015.) Pääasia, että puhutaan. Liian pitkään on urheilukulttuurin yhteydessä vaiettu lähtökohdista, joiden vuoksi naiset on kyseenalaistamatta nähty alempiarvoisina jalkapalloilijoina kuin miehet. Liian pitkään "oikeaa urheilua" on vaalittu vain miesten etuoikeutena. Ja liian pitkään naisten urheileminen on kehystetty toisarvoiseksi *nais*-etuliitteellä.

Kuva 6. USA:n joukkueen suoritukseen ja Carli Lloydin tekemään hattutempuun MM-kisojen finaaliottelussa viittaavalla kuvamakrolla (Deanna Zandtin twiitti 5.7.2015) halutaan antaa arvostusta naisten pelaamalle jalkapallolle.

Lähteet

Linkit tarkastettu 31.10.2015 ellei toisin mainita.

Instagram-kuvat

Beckham, David. 2015. <https://instagram.com/p/4eA3EQTWW5/>,
<https://instagram.com/p/4x3x3STWem/>

Twitter-syötteet

Angerer, Nadine. 24.1.2014. <https://twitter.com/NAngerer/status/426869802053816321>.

Ekwall, Patrick. 27.5.2015. <https://twitter.com/Ekwall/status/603521650332737536>.

Friedman, Jaclyn. 5.7.2015. <https://twitter.com/jaclynf/status/617835123317317632>.

Leroux Dwyer, Sydney. 14.4.2013.
<https://twitter.com/sydnyleroux/status/323630086249140224/photo/1>.

Rooney, Wayne. 27.6.2015. <https://twitter.com/WayneRooney/status/614972195694116864>.

Wilshere, Jack. 27.6.2015. <https://twitter.com/JackWilshere/status/614743451750531072>,
28.6.2015 <https://twitter.com/JackWilshere/status/615103898152472576>.

Zandt, Deanna. 5.7.2015. <https://twitter.com/deanna/status/617858496671928320>.

Videot

FIFA 16 -pelin traileri “Women’s National Teams are IN THE GAME”.
<https://www.youtube.com/watch?v=siVeBCaYeko&app=desktop&spfreload=1>.

Norjan naisten maajoukkueen ja NRK:n video “Dokument Ramm: Erkjennelsen // Norwegian women’s national squad admit: We suck at football!”
<https://www.youtube.com/watch?v=ehnMEjHyIgM&feature=youtu.be>.

Lehtiartikkelit

The Atlantic 5.6.2015. Women's Soccer Is a Feminist Issue.

<http://www.theatlantic.com/entertainment/archive/2015/06/womens-soccer-is-a-feminist-issue/394865/#article-comments>.

BBC News 6.7.2015. Lionesses welcomed home with 'sexist' FA tweet.

<http://www.bbc.com/news/blogs-trending-33411415>.

BBC News 7.7.2015. Women's World Cup breaks TV records.

<http://www.bbc.com/news/entertainment-arts-33422820>.

BBC Sport 16.1.2004. Women's footballers blast Blatter.

<http://news.bbc.co.uk/sport2/hi/football/3402519.stm>

Daily Record 25.6.2015. Gordon Parks: Quest to find some quality in FIFA Women's World Cup.

<http://www.dailyrecord.co.uk/sport/football/football-news/gordon-parks-quest-find-quality-5945001>.

The Guardian 28.5.2015. Fifa 16 to add women's teams for the first time.

<http://www.theguardian.com/technology/2015/may/28/fifa-16-to-include-womens-football-for-the-first-time>.

Helsingin Sanomat 22.9.1998. Huomionkipeät rouva Ronaldot.

Helsingin Sanomat 6.7.2015. Englannin jalkapalloliiton emämunaus Twitterissä – MM-pronssia voittanut naisten maajoukkue ”palaa nyt äideiksi, kumppaneiksi ja tyttäriksi”.

<http://www.hs.fi/urheilu/a1305968272596?jako=fc2e63d863de49788edcd4fdbfb80195>.

Helsingin Sanomat 11.10.2015. Miehet menestyvät urheilun verkostoissa – missä ovat naiset?

<http://www.hs.fi/urheilu/a1444448934179>.

The Independent 28.6.2015. Wayne Rooney and David Beckham congratulate England women's team after they reach the semi-final of the World Cup.

<http://www.independent.co.uk/sport/football/international/wayne-rooney-and-david-beckham-congratulate-england-womens-team-after-they-reach-the-semi-final-of-10350942.html>.

The Independent 7.7.2015. “Our Lionesses go back to being mothers, partners and daughters today”. How the Football Association Welcomed the Women’s Team Back from the World Cup.
<http://www.pressreader.com/uk/the-independent/20150707/281479275080902/TextView>.

Mirror Online 28.6.2015. David Beckham and Prince William lead the plaudits as England women reach the World Cup semi-finals.
<http://www.mirror.co.uk/sport/football/news/david-beckham-prince-william-lead-5963908>.

Nyt.fi 23.7.2015. Naisfutarit pääsevät vihdoin FIFA-pelin kanteen – mutta eivät Suomessa.
<http://nyt.fi/a1305972323640>.

The Telegraph 28.6.2015. England reach Women’s World Cup semi-final: Twitter reacts.
<http://www.telegraph.co.uk/sport/football/teams/england/11704399/England-reach-Womens-World-Cup-semi-final-Twitter-reacts.html>.

Verkkosivut ja blogit

FIFA.com 7.7.2015. Key figures from the FIFA Women’s World Cup Canada 2015™.
<http://m.fifa.com/womensworldcup/news/y=2015/m=7/news=key-figures-from-the-fifa-women-s-world-cup-canada-2015tm-2661648.html>.

Den of Geeg 2.6.2015. FIFA 16, women’s football, and internet outrage.
<http://www.denofgeek.com/games/fifa/35584/fifa-16-womens-football-and-internet-outrage>.

NBC Sports 30.9.2014. Players officially file lawsuit against Fifa, CSA over artificial turf at world cup.
<http://www.nbcsports.com/soccer/players-officially-file-lawsuit-against-fifa-csa-over-artificial-turf-world-cup>.

Radio Sweden 27.5.2015. FIFA bans TV4 from using gender neutral name of football World Cup.
<http://sverigesradio.se/sida/gruppsida.aspx?programid=2054&grupp=3577&artikel=6175651>.

The Official Twitter Blog 6.7.2015. The #FIFAWWC Twitter Data recap.
<https://blog.twitter.com/2015/the-fifawwc-twitter-data-recap>.

Sky Sports 28.6.2015. David Beckham leads tributes to England Women after historic win.
<http://www.skysports.com/football/news/32487/9897255/david-beckham-leads-tributes-to-england-women-after-historic-win>.

ThinkProgress 8.6.2015. What's Happening To Players At The Women's World Cup, Where The Artificial Turf Is 120 Degrees.

<http://thinkprogress.org/sports/2015/06/08/3667111/concerns-mount-artificial-turf-hits-120-degrees-womens-world-cup/>.

VICE Sports 3.2.2015. How FIFA Killed the Women's World Cup Lawsuit.

https://sports.vice.com/en_us/article/how-fifa-killed-the-womens-world-cup-lawsuit.

The Verge 28.5.2015. FIFA 16 is finally adding women's soccer teams.

<http://www.theverge.com/2015/5/28/8676975/fifa-16-female-players>.

Yle (Ylex uutiset) 7.7.2015. Tasa-arvo ei yllä jalkapalloon –7 räikeintä soviniisti-sössintää naisten MM-futiskisoista.

http://yle.fi/ylex/uutiset/tasa-arvo_ei_ylla_jalkapalloon_7_raikeinta_soviniisti-sossintaa_naisten_mm-futiskisoista/3-8136364.

Yle Urheilu 1.6.2015. Naisten MM-futis suorana Ylen kanavilla.

http://yle.fi/urheilu/naisten_mm-futis_suurana_ylen_kanavilla/8033718.

Muut

Kopio FIFA:a ja Kanadan jalkapalloliittoa vastaan nostetusta syytteestä.

http://equalizersoccer.com/wp-content/uploads/2014/10/141001_2_Application-Sec-24-Schedule-A.pdf

Tutkimuskirjallisuus

Barnett, Barbara. 2013. "The babe/baby factor. Sport, women, and mass media." In *Routledge Handbook of Sport Communication*, edited by Paul M. Pedersen, 350–358. London and New York: Routledge

Bernstein, Alina & Edward (Ted) M. Kian. 2013. "Gender and sexualities in sport media." In *Routledge Handbook of Sport Communication*, edited by Paul M. Pedersen, 319-327. London and New York: Routledge.

Burton, Laura J. 2015. "Underrepresentation of women in sport leadership: A review of research." *Sport Management Review* 18 (2015), 155–165.

Coche, Roxane. 2014. "Promoting women's soccer through social media: how the US federation used Twitter for the 2011 World Cup." *Soccer & Society*, DOI: 10.1080/14660970.2014.919279.

Cooky, Cheryl, Michael A. Messner, and Michaela Musto. 2015. "It's Dude Time!" A Quarter Century of Excluding Women's Sports in Televised News and Highlight Shows. *Communication & Sport* 3:3, 261–287.

Duncan, Aaron. 2015. "The US won the World Cup – not the Women's World Cup." *The Conversation* 9.7.2015.

<https://theconversation.com/the-us-won-the-world-cup-not-the-womens-world-cup-44403>

Fink, Janet S. 2015. "Female athletes, women's sport, and the sport media commercial complex: Have we really "come a long way, baby"?" *Sport Management Review* 18 (2015), 331–342.

Fundberg, Jesper, and Lars Lagergren. 2015. "Varför är det tjejer som spelar damfotboll? Om formande, genus och (re-)produktion av ojämsställd idrott." *Scandinavian sport studies forum* 6 (2015), 65–83.

Kane, Mary Jo 2013. "The Better Sportswomen Get, the More the Media Ignore Them." *Communication & Sport* 1:3, 231-236.

Kristiansen, Elsa, and Trygve B. Broch. 2013. "Athlete-media communication: A theoretical perspective on how athletes use and understand gendered sport communication." In *Routledge Handbook of Sport Communication*, edited by Paul M. Pedersen, 97-106. London and New York: Routledge.

Kristiansen, Elsa, Trygve B. Broch, and Paul M. Pedersen. 2014. "Negotiating Gender in Professional Soccer: An Analysis of Female Footballers in United States." *Sport Management International Journal* 10:1, 5–27.

Lindner, Katharina. 2015. "Women's World Cup heralds progress, but a level playing field in football is miles off." *The Conversation* 8.6.2015.

<https://theconversation.com/womens-world-cup-heralds-progress-but-a-level-playing-field-in-football-is-miles-off-42906>

Meier, Marianne. 2015. "The value of female sporting role models." *Sport in Society: Cultures, Commerce, Media, Politics*, 18:8, 968-982.

Memmott, Talan. 2014. "Gestic Play: Iterative, Performative, and Emergent Memes." *Underacademy College Summer Seminar* 5.8.2014.

Pirinen, Riitta. 2006. *Urheileva nainen lehtiteksteissä*. Acta Electronica Universitatis Tamperensis 512. Tampereen yliopisto.

<https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/67579/951-44-6574-1.pdf?sequence=1>

Rowe, David. 2013. "The state of the sport press. Reflections on an international study." In *Routledge Handbook of Sport Communication*, edited by Paul M. Pedersen, 163–177. London and New York: Routledge.

Shifman, Limor. 2012. "An anatomy of a YouTube meme". *New Media and Society*, 14(2), 187–203.

Suoranta, Juha ja Sanna Ryyänen. 2014. *Taisteleva tutkimus*. Helsinki: Into Kustannus.

Turtiainen, Riikka. 2012. *Nopeammin, laajemmalle, monipuolisemmin. Digitalisoituminen mediaurheilun seuraamisen muutoksessa*. Pori: Kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen julkaisuja 37.

Turtiainen, Riikka. 2010. "Tässä ovat Kälidin enkelit." Mediavälitteistä arvokisahuumaa naisten jalkapallon EM-kotikisoissa." *Kasvatus & Aika* 2/2010, 179–202.

Turtiainen, Riikka. 2009. "Realistisuuden ylistys: Pelaaan jalkapalloa – olen mies." Teoksessa *Pelitutkimuksen vuosikirja*, toimittaneet Jaakko Suominen, Raine Koskimaa, Frans Mäyrä ja Olli Sotamaa, 124–129. Tampereen yliopisto.

<http://www.pelitutkimus.fi/wp-content/uploads/2009/08/ptvk2009-12.pdf>

Turtiainen, Riikka. 2011. "YouTube käyttäjälähtöisen mediaurheilun areenana." *WiderScreen* 1–2/2011.

<http://widerscreen.fi/2011-1-2/youtube-kayttajalahtoisen-mediaurheilun-areenana/>

Turtiainen, Riikka. 2014. ”Rasismi ja syrjintä urheilukulttuurissa sosiaalisen median aikakaudella.” *WiderScreen* 3–4/2014.

<http://widerscreen.fi/numerot/2014-3-4/rasismi-ja-syrjinta-urheilukulttuurissa-sosiaalisen-median-aikakaudella/>

Turtiainen, Riikka ja Sari Östman. 2009. ”Tavistaidetta ja verkkoviihdettä – omaehtoisten verkkosisältöjen tutkimusetiikkaa.” Teoksessa *Kulttuurituotanto. Kehykset, käytäntö ja prosessit*, toimittaneet Maarit Grahn ja Maunu Häyrynen, 336–354. Helsinki: SKS.

Whiteside, Erin, and Marie Hardin. 2013. “The glass ceiling and beyond. Tracing the explanations for women’s lack of power in sports journalism.” In *Routledge Handbook of Sport Communication*, edited by Paul M. Pedersen, 146–154. London and New York: Routledge.

Viitteet

[i] Cooky, Messner ja Musto ovat seuranneet neljännesvuosisadan mittaisella pitkittäistutkimuksella naisten harjoittaman urheilun esiintymismäärien ja esittämistapojen muutosta yhdysvaltalaismedioissa. Vuonna 2014 naisten harjoittamaa urheilua esitettiin vain 2–3 prosenttia kaikesta mediaurheilutarjonnasta.

[ii] Tilastot koskevat Yhdysvaltojen englanninkielisiä TV-lähetysiä, jolloin huomioon ei ole otettu maan espanjankielisten kanavien katsojalukuja.

[iii] Suomessa miesten jalkapallon korkein sarjataso on nimetty sen pääsponsorin mukaan *Veikkausliigaksi*. Naisten pääsarjatasoa kutsutaan puolestaan *Naisten Liigaksi*.

[iv] Sepp Blatter toimi FIFA:n puheenjohtajana vuodesta 1998, mutta kansainvälistä jalkapalloliittoa koskenut korruptiotutkinta pakotti Blatterin vetäytymään järjestön johdosta kesäkuun alussa 2015 eli juuri naisten jalkapallon MM-kisojen kynnyksellä.

[v] Silläkin uhalla, että saatan päätyä itse verkon vihapuheen kohteeksi; feminismistä kitiseväksi lahjattomaksi ex-naisurheilijaksi.